

Toprak horizonları

Horizon: Toprağı meydana getiren katmanlara horizon adı verilir.

Toprak profiline yüzeyden alta doğru bakıldığında toprağın **renk, yapı ve bünye gibi** fiziksel özellikleri ile **asitlik, besin kapasitesi** gibi kimyasal özelliklerinin **değiştiği görülür.**

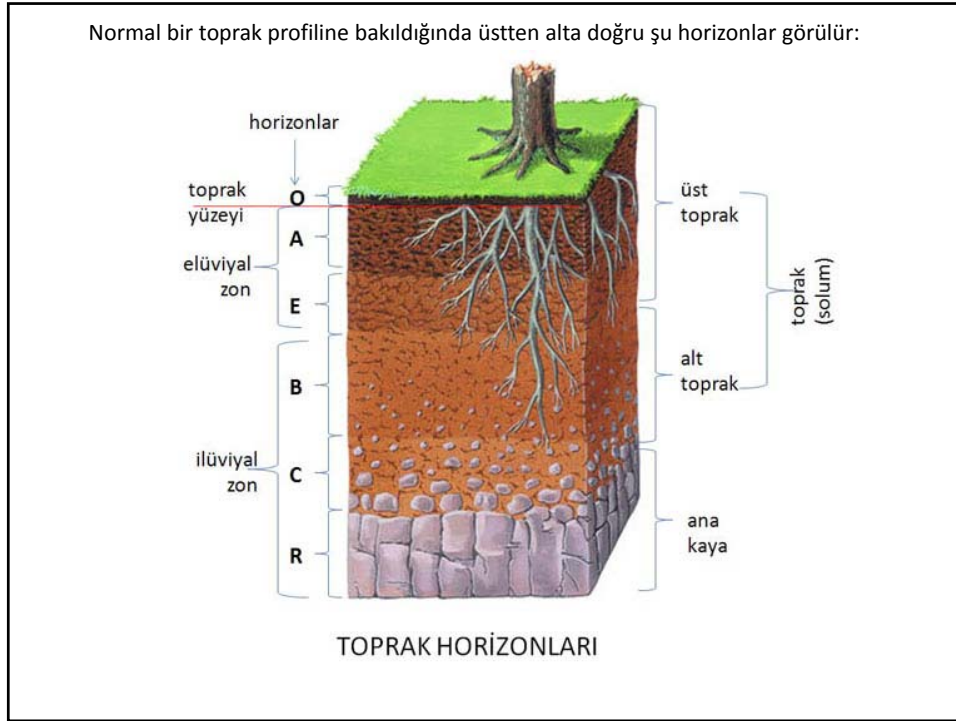
- Toprak profiline de görülen bu değişme ve horizonlaşma durumuna bağlı olarak sınıflandırılmaktadır.

Toprak horizonları genetik gelişme ve ana materyalden meydana gelen farklılıklar'ı belirten

O, A, E, B, C, R,
harfleri ile gösterilir.

Toprak katmanlarını gösteren bir profil

O horizonu

Organik maddeyi kapsayan üst horizon olup, burada çeşitli derecede ayrılmış **organik madde ve humus** yer alır.

Bu horizon, sadece **nemli soğuk bölgelerdeki** topraklarda bitkilerden dökülen organik artıkların **yeterince ayrışmamasından** dolayı oluşur.

Sıcak nemli bölgede, toprağa dökülen organik madde **kısa süre içerisinde ayrıştığından** organik horizon bulunmaz.

A horizonu

- Mineral toprak tabakasının en üst katı veya O horizonunun altında olup organik maddenin karıştığı ve bu nedenle de genellikle **koyu renkli** olduğu toprağın yıkanma horizonudur. Yıkanmaya bağlı olarak horizontan **kil gibi ince unsurlu maddeler ile bitki besin maddelerinin** bir kısmı taşınmıştır.
- Organik maddenin etkisinden dolayı genellikle **taneli yapı** gösterir.
- Soğuk nemli bölgelerde A horizonu aşırı derecede yıkanmaya uğradığı için genellikle boz renkli ve silis bakımından zengindir. Yarı kurak –yarı nemli bölgelerde koyu renklidir.

Bu horizon; A1 , A2 ve A3 rumuzları ile ifade edilen **alt horizonlara** ayrılır.

A1 organik maddenin en fazla bulunduğu horizonudur,

A2 yıkanmanın en fazla olduğu ve dolayısıyla A horizonunun özelliğini en iyi yansıtan orta kattır.

A3 ise A horizonu ile E horizonu arasındaki geçiş horizonudur.

E horizonu

B horizonunu gösteren profil:

Silikat killeri,

Fe, ve Al

ve bunların farklı kombinasyonlar şeklinde taşınmalarının esas görünüm olduğu **mineral horizonlardır.**

Altındaki B horizonundan ve üstündeki A horizonundan daha açık renktir.

B horizonu

A horizonundan yıkanan alkali madde, killer ve çeşitli oksitlerin biriktiği horizondur. Genellikle açık renklidir, kil birikiminden dolayı da ağır bünyeli blok ve kaba blok yapı gösterir.

Yarı kurak bölgelerde bu horizonun altında beyaz renkli olan **kireç lekeleri yer alır.** A horizonuna göre asitlik düşüktür.

Kendi arasında **B1, B2 ve B3 harfleri ile alt horizonlara ayrılır.** orizonu ile B horizonu arasındaki geçiş katıdır.

C horizonu

- **Ana materyalin ayrıştığı bir horizontur.** Ana materyalin özelliğini iyi şekilde yansıtır. Yumuşak ana materyaller üzerinde daha fazla kalınlıktayken sert [kayalar](#) üzerinde son derece sığdır.

R horizonu

- Ana Kayanın bulunduğu kattır. Ağaçların derine giden kökleri buradan besinleri alırlar.

TOPRAK ÇEŞİTLERİ

Ana Materyal İkiye Ayrılmaktadır:

- 1) Yerinde Oluşmuş Ana Materyal [Residual)
- 2) Taşınmış Ana Materyal (Transported)

Yerli Topraklar

Yerli Topraklar, **kayaların buldukları yerlerde** çözülmeleriyle oluşan topraklardır.

A) ZONAL (YERLİ) TOPRAKLAR

- Ana kayanın bulunduğu yerde çözülmesiyle oluşan topraklardır.
- Bu nedenle zonal topraklara yerli topraklar da denir.
- Bu tür toprakların özellikleri
 - **ana- kayanın cinsine ve**
 - **çevrede etkili olan iklim özelliklerine bağlıdır.**
- Zonal topraklar taşlı, kireçli, kumlu, humuslu olabilirler. Bu tür topraklarda genelde A, B, C D horizonları belirgindir.

Taşınmış Topraklar

Taşınmış Topraklar (Azonal Topraklar):

- Akarsular,
- Rüzgârlar ve
- Buzullar

gibi dış kuvvetlerin, çeşitli sahalardan aşındırarak taşıdıkları materyalleri biriktirmeleriyle oluşan topraklardır.

Bunlardan;

- Akarsu biriktirmesiyle oluşanlara **alüvyal topraklar**,
- Buzul biriktirmesiyle oluşan topraklara **moren topraklar**,
- Rüzgâr biriktirmesiyle oluşan topraklara da **lös topraklar** denilmektedir.

Taşınmış ana materyal:

- i) Rüzgar (Eolian = Aeolen)
- ii) Buz (Glacial = Buzul)
- iii) Yerçekimi (Colluvial = Koluviyal)

iv) Su:

- a) Irmaklar (Alluvial = Aluviyal)
- b) Okyanuslar ve denizler (Marine)
- c) Göller (Lacustrine = Lakustrin)

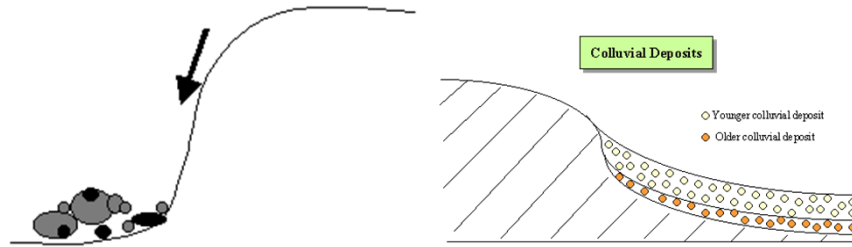
17

Irmaklar (Alluvial = Aluviyal)

18

Yerçekimi ile taşınan: Koluviyal

19

BUZULLAR TARAFINDAN TAŞINMA

RÜZGAR (EOLIAN = AEOLEN)

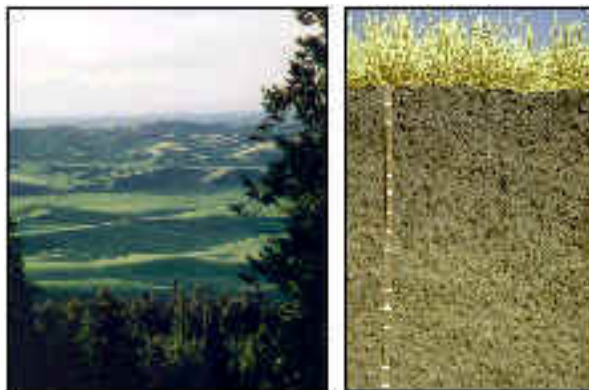
20

- Rüzgar (Eolian = Aeolen)

21

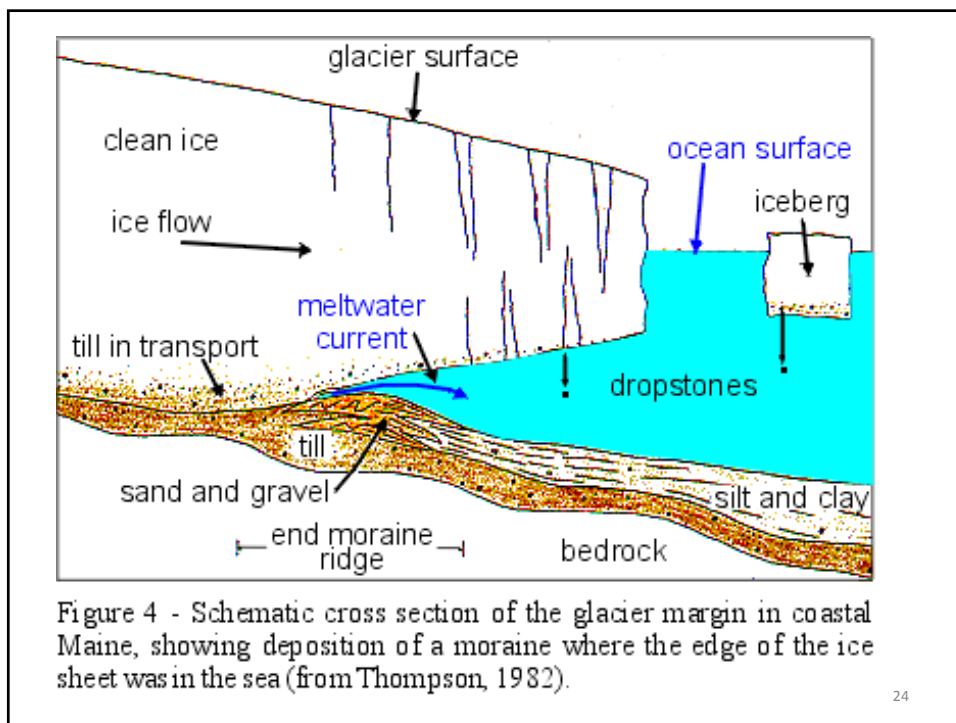
Rüzgar (Eolian = Aeolen)

22

Okyanuslar ve denizler tarafından taşınan:
(Marin)

23

24

Göller tarafından taşınan (Lakustrin = Lacustrine)

25

Volkanlar

26